



בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

ענ"א 29079-02-21 ז' ואח' נ' ע'

בפני כבוד השופטת אספרנצה אלון
בעניין הקטין:
ז' ע', יליד 2017
באמצעות האפוטרופוס לדין עו"ד עמית לוי

המעוררים
1.א' ז'
2.ש' ז'
באמצעות עוה"ד יוסי נקר

נגד

המשיבים
1.עו"ס לחוק נוער

2.היועץ המשפטי לממשלה
ע"י ב"כ עוה"ד נסרין נאסראלדין נאשף ואח'
מהלשכה המשפטית, משרד העבודה, הרווחה והשירותים
החברתיים

פסק דין- משלים

1. ביום 11.05.2021 הורה בימ"ש העליון, כב' השופט ע. פוגלמן בבע"ס 2560/21 כי הדיון בתיק זה יחזור לבית המשפט על מנת שאנמק את החלטתי בערעור על החלטת דרכי הטיפול בקטין ע', אשר ניתן בבית המשפט לנוער בחיפה (כב' השופטת הבכירה עדנה לוי) ביום 14.1.21 (להלן: "בימ"ש קמא" או "החלטת בימ"ש קמא", בהתאמה), ואלו עיקרי:

"בנסיבות אלו, אני מורה כדלקמן:

לגבי הקטין ע'

צו המשמורת במשפחת האומנה יוארך בשנה...

אני מורה כי המפגשים של המשיבים עם הקטין ע' (וכן עם אחיו) יחזרו להיות במרכז

הקשר בXXX. ככל שלא ניתן לקבוע מפגשים אחה"צ יתקיימו המפגשים בשעות הבוקר

וזאת עד שיתפנה מקום במרכז הקשר בYYY.

(עמ' 145, ש' 19-9 להחלטת בימ"ש קמא)

בהתאם, התרתי לכל צד להשלים טיעון לעניין דרכי הטיפול בקטין ע'.

2. המערערים בלבד הגישו השלמת טיעון, בו טענו כי החלטת בימ"ש קמא אינה החלטה מנומקת כלל. החלטה על הוצאת קטין ממשמורת הוריו הינו צעד קיצוני, ובימ"ש קמא לא שקל חלופות אחרות, כפי שהיה מחויב לעשות בטרם הוציא את הקטין ממשמורת הוריו, ולא השתכנע שאין אמצעי אחר, פחות בחומרתו, אשר יבטיח את ההגנה על שלומו ורווחתו של הקטין. לטענת המערערים, העובדה שמצבו של הקטין ע' התייצב אינה עילה להמשך שהייתו במשפחת אומנה, אין שום תוכנית לשיקום ההורים באופן, תפקידה של ערכאת הערעור אינה להשלים נימוקים אלא לבחון האם החלטת בימ"ש קמא עמדה בסטנדרים משפטיים, ואם לא אז יש לבטלה ולא להשלימה.



בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

ענ"א 29079-02-21 ז' ואח' נ' ע'

3. המשיבים, כאמור, לא הגישו השלמת טיעון מצדם.

בעיקרי הטיעון שהגיש היועץ המשפטי לממשלה נטען כי בימ"ש קמא שמע את הצדדים, עיין בחומר הראיות שהונח בפניו, בחן בפועל את טובתם של הקטינים ומצבם בעת שהותם בבית המערערים, והשיפור הניכר במצבו של הקטין ע' לאחר המעבר למשפחת אומנה (בהליך ביניים) אל מול הנזק שנגרם לו במהלך שהותו בבית המערערים, הוכח בפניו. בימ"ש קמא התרשם מהתנהלות המערערים ומידת הפנמת התפקיד וההדרכות שקיבלו, אחריותם כהורים, חוסר שיתוף הפעולה שלהם עם גורמי הטיפול בקהילה, הטיפול שלהם בפועל בקטינים ומידת סיפוק צרכיהם הן מהבחינה הפיסית והן מהבחינה הנפשית. הקטין ע' נמצא בסיכון התפתחותי פסי ונפשי, מוזנח פיסית ונפשית, וככל שימשיך לשהות בבית המערערים קיים חשש ממשי להמשך הנזק ובהיעדר פתרון חוץ, מייד ובפיקוח צמוד, יתדרדר מצבו.

בעיקרי הטיעון של האפוטרופוס לדין נטען כי בפסק דינו של בימ"ש קמא מסוכמות כלל העדויות המתארות את המאמצים והמשאבים שהושקעו במשפחה, עדויות והערכה ביחס לחוסר יכולתם של המערערים לדאוג לצרכי הקטינים, היעדר לקיחת אחריות בקשר אליהם, דבר אשר הגיע לנקודת קיצון כאשר הקטין ע' נמצא משוטט לבדו ברחובות. דעתו של המערער הייתה כי אכן צריך להוציא את הקטינים למסגרות חוץ ביתיות. על אף כל העזרה והסיוע שניתנו למערערים ועל אף הניסיונות המשמעותיים להימנע מן הצעד הדרסטי של הוצאת הקטינים ממשמורת המערערים, לא נמצאה חלופה אחרת.

4. בחנתי את החלטת בימ"ש קמא ומצאתי כי אין זה נכון לקרוא החלטה זו כעומדת בפני עצמה, משל ניתנה בחלל ריק, מנותקת הקשר, אלא עסקינן בהחלטה שהינה המשך ישיר לבחינת הנתונים, שקלול העדויות, העובדות והמסקנות שנעשו והתקבלו על ידי בימ"ש קמא בפסק הדין מיום 24.11.2020 (להלן: "פסק דין"). בטרם נתן בימ"ש קמא החלטתו, קישר הוא את דבריו לפסק הדין ורק לאחר מכן, החליט את אשר החליט. להלן דבריו, כדלקמן:

"לא אחזור על הדברים שכתבתי בהכרעת הדין, אולם הוכח כי לא רק שהמשיבים [המערערים-א.א.] אינם מסוגלים לתפקד תפקוד הורי ראוי ונכון לקטינים, אלא שהקטין ע' ניזוק בפועל בהיותו אצל המשיבים. בתקופה בה נמצא הקטין ע' במשפחת האומנה מצבו החל להתייצב ונעשות פעולות טיפוליות שונות כדי לתת לו מענה לצרכיו כפי שפורטו ע"י גורמי הטיפול וכפי שהעידו עליהם מי שהעיד מטעם גורמי הטיפול בביהמ"ש."

(עמ' 145, ש' 7-3 להחלטת בימ"ש קמא) (ההדגשות אינן במקור – א.א.).



בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

ענ"א 29079-02-21 ז' ואח' נ' ע'

5. פסק הדין מנומק ומפורט לדבעי. אין אני מקבלת את הטענה כי אינו מנומק, לחלופין כי בימ"ש קמא אשר ישב בדין לא שקל חלופות אחרות. החלטת בימ"ש קמא לעניין דרכי הטיפול בקטין ע' הינה המשך ישיר לפסק הדין, אשר נשען על נתונים, עדויות, עובדות ומסקנות ברורות. החלטת בימ"ש קמא, בהתחשב לאשר נכתב בפסק הדין, הינה החלטה סבירה ונכונה בנסיבות העניין, ולוקחת בחשבון ובאופן ראוי את מכלול הקשיים והמורכבות במקרה דנן.
6. ביהמ"ש קמא ביסס החלטתו לאחר שמיעת עדויות רבות של אנשי הטיפול והחינוך בעניינם של האחים נ' וא', זאת בנוסף לעדויות ביחס לקטין ע', וכן עדות המערערים עצמם. המסקנות וההחלטות נומקו, תוך התבססות על מסכת עדויות וראיות רבה ורחבה, אשר התפרשה לה על פני 35 עמודים של פסק דין, לרבות עדותם של עו"ס שטיפלה במשפחת המערערים מדצמבר 2018 ועד פברואר 2019, שתפקידה היה לתכלל את כל תוכניות הטיפול ולהיות בקשר עם כל הגורמים (עמ' 2-3 לפסק הדין); סומכת מטעם הרווחה אצל המערערים ממאי 2018 ועד אוקטובר 2018 (עמ' 3-5 לפסק הדין); עדותה של המטפלת באומנות במרכז "מעגלים", שהייתה מדריכה ביתית של המערערים מספטמבר 2017 (עמ' 5-7 לפסק הדין); עדותה של ביביליותרפיסטית במשרד החינוך, שעבדה במשך שנה עם א' בתוך הגן שלו הטיפול היה בין אוקטובר 2017 ליוני 2018 (עמ' 7-8 לפסק הדין); עדותה של עו"ס מטפלת משפחתית מוסמכת ופסיכותרפיסטית, שטיפלה בנהוראי ובמערערים במעון יום שיקומי (עמ' 8-10 לפסק הדין); עדותה של הגננת ומנהלת מעון ויצו מיום 01.09.2019, בעלת תקופת היכרות של חודש ימים עם הקטין ע' (עמ' 10 לפסק הדין); עדותה של עו"ס המשפחה ממרץ 2019 (עמ' 10-12 לפסק הדין); עדותו של שכן המשפחה שהתגורר באותו הבניין בו התגוררו המערערים (עמ' 12-13 לפסק הדין); עדותה של מנהלת היחידה לשלום הילד עד סוף חודש 2019, שמכירה את המשפחה משתי תקופות טיפול (2015-2016), מרץ 2019 עד סוף יולי 2019 (עמ' 13-17 לפסק הדין), עדותה של מנהלת יחידת האימהות בבית שבתאי לוי (עמ' 17-18 לפסק הדין); עדותה של רופאת ילדים בכירה, מתמחה בהתפתחות הילד ובבעיות קשב וריכוז (עמ' 19-22 לפסק הדין); וכמובן עדותם של המערערים עצמם (עמ' 22-26, 27-31 לפסק הדין).
7. המסקנות שבימ"ש קמא הסיק מכלל העדויות, היו כי המערערים והקטינים שולבו בתוכניות טיפול קהילתיות משנת 2015, על ידי גורמים שונים, שלכולם מטרה אחת - לשפר את הורות המערערים על מנת שיוכלו לתת מענה לצרכי הקטינים (פסקה 23 לפסק הדין). ניתן היה ללמוד שהמערערים לא הפיקו תועלת מההדרכות והטיפולים שניתנו להם (פסקה 24 לפסק הדין). לא חל שיפור אצל המערערים בכל הנוגע להתנהלות הורית ראויה, התייחסות לצרכי הקטינים, הבנת הצרכים ומתן מענה הולם. מצב הקטינים היה מדאיג (פסקה 25 לפסק הדין). עדותה של הרופאה מנהלת היחידה לשלום הילד הצביעה על פגיעה ממשית בהתפתחותו של אחד האחים עת היה במשמורת המערערים (פסקה 26 לפסק הדין). המערערים אוהבים את ילדיהם הקטינים, אך אינם מסוגלים לתת לילדיהם את המענה הנחוץ להם. אין למידה או הפקת לקחים מצד המערערים (פסקה 27 לפסק הדין). המערערת משתפת פעולה עם הטיפול אך אינה מבינה מה פסול בהתנהלותה ואינה מפנימה דבר. המערער אינו מוכן לשום שינוי, ומתקשה להבין את צרכיהם הרגשיים של הקטינים ולספקם (פסקה 28 לפסק הדין). הקטינים חוו



בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

ענ"א 29079-02-21 ז' ואח' נ' ע'

הזנחה ומצב הבית היה קשה ביותר המערער השאיר את טיפול הקטינים בידי המערערת, אשר לא הייתה מסוגלת לכך. הקטינים לא היו מוגנים בבית (פסקה 30 לפסק הדין). המערערת, על אף אהבתה, לא הצליחה להתמודד עם גידול הקטינים בביתה, לא בתחום הפיזי ולא בתחום הרגשי (פסקה 31 לפסק הדין). בהיעדר המערער, אין המערערת מסוגלת לטפל בילדיה הקטינים. לשם תפקוד הורי מינימלי היא זקוקה לתמיכה קבועה על בסיס יומיומי (פסקה 35 לפסק הדין). המערער מודע לכך שהקטינים אינם מקבלים את מה שהם זקוקים לו מהמערערת, וגם לגבי הביע ספקות. בעבר הביע רצון כי הקטינים יוצאו מהבית. הוא ביקש כי הקטינים יושבו למשמורת המערערים, אך באותה נשימה הטיל ספק האם הדבר יהיה לטובתם (פסקה 40 לפסק הדין). היה רצון כן של גורמי הטיפול לסייע למערערים לשפר את הורותם על מנת שהקטינים יגדלו במשמורתם, לרבות גיבוש תכניות טיפול וניסיונות לגייס אליהן את המשיבים, על אף קשיי התפקוד הרבים (פסקה 44-45 לפסק הדין). התנהגות המערער עת עזב את הבית העידה על הורות לקויה, כאשר השאיר בידעין את הקטינים עם המערערת, אשר איננה מסוגלת לתפקד כהורה וזאת כאשר המערער מודע לכך, ולאחר שאמר לעו"ס רוחה כי יש להוציא את הקטינים מהבית (פסקה 46 לפסק הדין). הקטינים לא היו שמורים ומוגנים, והגיעו לידי כך ששניים מהם נמצאו משוטטים לבד ברוחב ללא השגחה, על אף גילם הצעיר. בעקבות כך הם הוצאו ממשמורת המשיבה בצו חירום, שאושר בהחלטת שיפוטית (פסקה 49 לפסק הדין). המערערים אוהבים את ילדיהם הקטינים, אך דבר זה אינו מספיק. הקטינים חוו חוסר מוגנות, היעדר דמות הורית מכילה ותומכת והוזנחו בכל תחומי חייהם. הניסיונות להביא שינוי בקהילה כשלו שוב ושוב, והגיעו והדברים הגיעו לכדי סיכון מידי שהביא להוצאת הקטינים בצו חירום באופן מיידי (פסקה 53 לפסק הדין).

8. אכן, ההחלטה להוצאת קטינים ממשמורת הוריהם הינה החלטה קשה, אולם בעניינינו הוכח בפני בימ"ש קמא כי זוהי דרך הטיפול היחידה שניתן לנקוט בה כיום, אשר תהווה דרך טיפול אפקטיבית על מנת להבטיח לקטינים סיכוי ממשי ואמיתי לשיקום ולשיפור מצבם הנפשי והרגשי, וזאת לאחר שכל ניסיונות ודרכי הטיפול המתונים יותר, נוסו ומוצו. החלטה להוצאת הקטינים נעשתה לאחר הפעלת שיקול דעת מקצועית ובהסתמך על דיווחים רבים אודות מצבם המדאיג של הקטינים בנוסף לעמדת האפוטרופוס לדין של הקטינים.

9. בימ"ש קמא התייחס לעניין דרכי הטיפול כי עובדה היא שמאז הוצאו הקטינים ממשמורת המערערים, חל אצל כולם שיפור ניכר. נ"י האח גדל באופן משמעותי וחל שיפור ניכר בתקשורת שלו עם אחרים וביכולת השפתית. הקטין ע"י הפסיק לתלוש שערות ולאכול אותם. מצבם הרגשי של הקטינים התייצב, דבר המעיד כי בסביבה תקינה מכילה וראויה יש לכל אחד מהקטינים פוטנציאל להתפתח. התנאים הנדרשים האלה, לא היו לקטינים בהיותם במשמורת המערערים (פסקה 54 לפסק הדין). הנזק שנגרם להתפתחותו של א' מעיד כי החשש לגרימת נזק להתפתחותו של הקטין ע' אם יישארו במשמורת המערערים הוא חשש אמיתי ומבוסס (פסקה 55 לפסק הדין). חשש ממשי להתפתחות הקטין ע' חייב מציאת מענה חלופי עבורו, וזה נמצא על דרך של משפחת אומנה.



בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

ענ"א 29079-02-21 ז' ואח' נ' ע'

10. מקריאת פרוטוקול דיון מושא החלטת בימ"ש קמא, עולה כי הקטין ע' נמצא כיום במקום המטיב עמו, מקבל השקעה רגשית המטיבה עמו, התפתחותו נמצאה תקינה, מצבו החל להתייצב, הוא עובר צעדים לשיפור משמעותי, ונמצא בקשר טיפולי דיאדי במטרה לחזק את יכולת ההתקשרות שלו עם דמויות מטפלות. מפגשיו עם הוריו במסגרת קשר מתרחשים בקביעות, וע' יוצא ממפגשים אלה ברווחה ושמחה. ניתן להיווכח כי הימצאותו של הקטין ע' במשמורתה של משפחה אומנה נושאת תועלות רבות לקטין ע', לרבות תועלות רגשיות, התפתחותיות וטיפוליות. בו בזמן, הקשר עם הוריו המערערים אינו נשכח בקרן פינה. המפגשים עם הוריו מתרחשים באופן תדיר, מפגשים השומרים על קשר אשר חשוב הן לקטין והן להוריו המערערים, מבחינות רבות. בימ"ש קמא קיבל את התנגדות המערערים לכך שהמפגשים עם הקטין ע' יתקיימו במרכז הקשר בעיר מרוחקת, הנמצא באותו מבנה בו נמצאת יחידה לטיפול בנרקומנים, והורה כי המפגשים יחזרו להתקיים במרכז הקשר ב-XXX. החלטה זו, נטועה במקומה ונכונה.

11. החלטת בימ"ש קמא ופס"ד של בימ"ש קמא - הינם יחידה אחת שחלקיה משלימים זו את זו. המסקנה אליו הגיע בימ"ש קמא מבוססת ומנומקת היטב, מבהירה מדוע החליט בימ"ש קמא את אשר החליט, ואין לי אלא להצטרף אליה. דין הערעור להידחות.

12. בנסיבות האמורות, מצאתי שלא לתת צו להוצאות. פסק דין המשלים מותר לפרסום לאחר תיקוני עריכה והשמטת פרטים מזהים.

13. המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.

ניתן היום, ה' אב תשפ"א, 14 יולי 2021, בהעדר הצדדים.

אספרנצה אלון, שופטת